

Suomen ortodoksinen kirkko
kirkollishallitus

Lausunto
29.8.2024

Dnro 152.00.03.02.2024

Asia: VN/16937/2024

Suomen ortodoksinen kirkon kirkollishallituksen lausunto hallituksen esityksestä ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta

Suomen ortodoksinen kirkon kirkollishallitus esittää asiassa pyydettyä lausuntonaan opetusministeriölle seuraavan:

Muutosluonnoksessa esitetään ortodoksiselle kirkolle myönnettävän valtionavustuksen lähtötason uudelleen määrittelyä. Esitetty muutos vähentäisi ortodoksinen kirkon valtionavustusta 392 000 euroa, prosentteina avustuksen leikkaus olisi noin 14 prosenttia. Lähtötason uudelleen määrittely astuisi voimaan 1.1.2025 ja sen vaikutus olisi pysyvä.

Suomen ortodoksinen kirkko ymmärtää esityksen taustalla olevan valtion julkisen talouden sopeuttamistarpeet, mutta haluaa tuoda esiin näkemyksensä esityksen vaikutuksista ortodoksinen kirkon toimintaan ja asemaan yhteiskunnassa.

Esitys on kytköksissä kahteen muuhun valmisteilla olevaan hallituksen esitykseen. Näistä ensimmäinen on valtiovarainministeriössä valmisteltu hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden verolakien muuttamisesta. Toinen esityksistä on sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltu hallituksen esitys eduskunnalle sairaspäivärahan muutoksista ja sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavoimintia koskevaksi lainsäädännöksi.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan veromuutokset kasvattaisivat ortodoksisten seurakuntien verotuloja noin miljoona euroa. Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellun esityksen arvioidaan puolestaan kasvattavan ortodoksisten seurakuntien verotuloja noin 200 000 euroa.

Kirkollishallitus vastustaa ehdotettua ortodoksinen kirkon valtionavustuksen lähtötason uudelleen määrittelyä. Valtionavustus on ollut merkittävä osa ortodoksinen kirkon rahoitusta, vuosittain sen osuus koko kirkon rahoituksesta on ollut noin 35 prosenttia. Esitetty leikkaus on merkittävä vähennys ortodoksinen kirkon tuloihin. Tätä vähennystä ei voida kompensoida arvioidulla verotulojen kasvulla, sillä esityksessä valtionavun leikkaus

kohdistuu Suomen ortodoksiseen kirkkoon, kun taas verotulojen kasvu kohdistuu ortodoksiin seurakuntiin.

On myös huomattava, että valtiovarainministeriön ennusteet ortodoksisten seurakuntien verotulojen kasvusta perustuvat ennusteisiin. Talouden todellinen kehitys harvoin vastaa täysin ennusteita ja näin seurakuntien verotulojen kasvu on epävarmaa.

Ortodoksisella kirkolla ja sen seurakunnilla on samat lainsäädännölliset ja hallinnolliset velvoitteet kuin esimerkiksi isommalla evankelisluterilaisella kirkolla tai suomen kunnilla. Ortodoksisen kirkon pienempi koko asettaa seurakunnat ja kirkon taloudellisesti eri asemaan suurempiin toimijoihin nähden, koska, isompi osa sen tuloista kuluu edellä mainittujen velvoitteiden hoitamiseen.

Suomen ortodoksisten seurakuntien veroprosentit ovat selvästi korkeampia kuin evankelisluterilaisten seurakuntien. Ortodoksisten seurakuntien veroprosentti on vuonna 2024 keskimäärin 1,95 prosenttia (evankelisluterilaisten seurakuntien veroprosentti on keskimäärin 1,37). Ortodoksisilla seurakunnilla on siksi jo nykyisellään painetta alentaa kirkollisveroa – entistä suurempien euromääräisten verotulojen kerääminen johtaisi todennäköisesti kirkosta eroamisiin. Esitetty muutos koskee välillisesti vähemmistöä eli ortodoksisen kirkon jäseniä, eikä siksi edistä kansalaisten yhdenvertaisuutta.

Ortodoksisella kirkolla on Suomessa erityinen asema yhtenä kansallisista kirkkoista ja sen yhteiskunnalliset tehtävät ovat moninaisia. Ortodoksinen kirkko hoitaa henkistä ja hengellistä hyvinvointia, vastaa omalta osaltaan väestökirjanpidosta, ortodoksisilla seurakunnilla on oikeus hautaamiseen sekä hautausmaiden ylläpitämiseen. Ortodoksinen seminaari huolehtii ortodoksisen liturgisen perinteen sekä kirkollisen elämäntavan opettamisesta Itä-Suomen yliopiston ortodoksisen teologian opiskelijoille. Ortodoksisilla seurakunnilla on kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ylläpidettävänä. Seurakuntien diakoniatyö auttaa kansalaisia erilaisissa elämäntilanteissa. Seurakuntien toiminnassa ja avun piirissä on myös paljon muita kuin kirkon jäseniä, esimerkiksi diakoniatyö sekä työ maahanmuuttajien keskuudessa on yhteiskunnallisesti tärkeää työtä, jonka tarve kustannusten nousun myötä on vain kasvanut. Ortodoksinen kirkko ja sen seurakunnat ja järjestöt ovat olleet aktiivisesti auttamassa Ukrainasta sotaa paenneita sekä ovat mukana käytännön kotouttamistyössä ja henkisen kriisin hallinnassa.

Ortodoksisella kirkolla on pitkä historia Suomessa, ja sen asema on tärkeä osa maan kulttuuriperintöä sekä hengellistä elämää. Mikäli Suomen ortodoksisen kirkon toimintaedellytykset heikkenevät esitettyjen tulojen leikkausten myötä, saattaa tämä luoda tilaa Venäjän ortodoksisen kirkon vaikutusvallan kasvulle Suomessa. Tämä voisi johtaa siihen, että osa ortodoksisista kristityistä hakeutuisi Venäjän ortodoksisen kirkon piiriin.

Suomen ortodoksinen kirkko korostaa, että on tärkeää säilyttää kirkon riippumattomuus ja sen kyky toimia itsenäisenä kansallisena kirkkona. Valtion tuki on tässä keskeisessä asemassa.